

Маймактык, жалпак тамандык, тизе муундарынын варустук жана валгустук деформациялары (О-кейпилүү жана Х-кейпилүү буттар)

ДЕФОРМАЦИЯБЫ ЖЕ НОРМАБЫ?

Кээде ата-энелер баласынын денесинин бир бөлүгү нормага туура келбейт же анын деформациясы бар деп ойлоп, кабатыр болушат. Бирок **кичинекей балдарда демейкиден башкача көрүнгөн нерселер, көп учурда, норма деп саналган чектин ичинде эле болот** жана баланын чоңоюшу менен өзү оңолуп кетет. Андыктан, дене мүчөлөрүнүн нормадан четтөөлөрүнүн кайсылары кадыресе жана кайсылары көйгөй экенин билип алуу маанилүү.

Эскертме. Денесинин кээ бир бөлүктөрү жок же кыска болуп төрөлгөн балдар тууралуу тубаса дефекттерге арналган 12-бөлүмдөн караңыз.

1. Жаңы төрөлгөн балдардын далайынын бут кетмендери бир аз ийрийип тургандай же кайрылып калгандай көрүнөт. Ымыркайдын жатын ичиндеги абалынан улам болуучу кадимки эле ийрийүү менен анык маймактыктын ортосундагы айырмачылыктарды кийинки беттен караңыз.

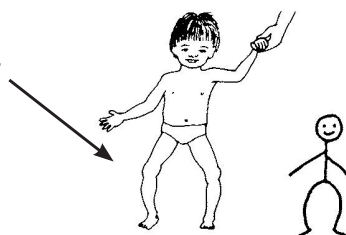
ИЙРИ БУТ КЕТМЕНДЕРИ: Өмүрүнүн баштапкы жумаларында же айларында мындай көрүнүш НОРМА болуп саналат.

“ЖАЛПАК ТАМАН”:
2 жашка чейин НОРМА болуп саналат.

2. “Май таманбы” же “жалпак таманбы”? Балдардын көпчүлүгү буттарын кенен талтайтып, тамандарынын ички кырына туруп алып баса башташат. Тамандарында ымыркайлар үчүн мүнөздүү май катмары эмдигиче сакталгандыктан, тамандары абдан жалпак болуп көрүнөт. Дээрлик бардык учурларда тамандар бара-бара кадимки калыбын кийет. (117-бетти караңыз.)

3. Жаш балдардын буттары, көп учурда, сүрөттө көрсөтүлгөндөй, сыртка ийрийип калат (“О-кейпилүү буттар”). Мындай ийрийүү бала 18 айга чыккандан тартып өзү жоголо баштайт. Андан соң буттар кичинеден түздөлүп отуруп, төмөнкү сүрөттөгүдөй болуп, атүгүл ички көздөй бир аз ийрийип калат (“Х-кейпилүү буттар”).

О-КЕЙПИЛҮҮ БУТТАР (варустук деформация): Болжол менен 18 айлык куракка чейин мындай көрүнүш НОРМА болуп саналат.

“БИР БИРИНЕ УРУНГАН ТИЗЕЛЕР” (валгустук деформация):
2–12 жаш аралыгында мындай көрүнүш НОРМА болуп саналат.

4. Буттар минтип ички көздөй ийрийүү – тизелер бир бирине урунуп калуу – болжол менен 2 жашында пайда болот. 5–6 жашында буттар түздөлө баштайт.

Эскертме. Мээси жабыркаган балдардын буттары, балдар турганда же басканда, кээде Х-кейпилүү болот. Эгер басканда “тизелери бир бирине урунуп турган” баланын денеси катып калгансып чыңала берсе же бала басканда жулкунуп/серпилип кыймылдаса, баланын мээси жабыркабаганын текшериптиңиз. (35-бетти жана балдардын церебралдык шалдыгына арналган 9-бөлүмдү караңыз.)

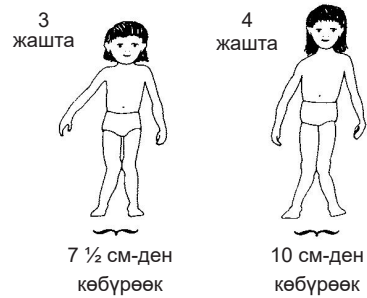
МААНИЛҮҮ: Буттарында О-кейпилүү же Х-кейпилүү деформациясы бар балдарда итидин жана башка илдеттердин белгилери бар-жогун текшериптиңиз. 13-бөлүмдү караңыз.

БУТТАРДЫН Х-КЕЙПИЛҮҮ ДЕФОРМАЦИЯСЫНЫН ООР ФОРМАСЫ

Балада мындай деформация канчалык чоң экенин текшерүү үчүн, тизелери бир бирине тийгендей кылып, аны буттарына тургузуңуз. Эгер таман сөөк - жото жилик муундарынын ортосундагы аралык 3 жашында **7 ½ см**-ден, ал эми 4 жашында **10 см**-ден көп болсо, бул көңүл бурууну талап кылган жетишерлик олуттуу көйгөй болушу ыктымал.

Эгер мындай деформация олуттуу болсо, анын андан ары күчөшүнө жол бербөөгө жана буттарды түздөөгө ортездер жардам бериши мүмкүн (539-бетти караңыз). Демейде 6 же 7 жаштан өткөн балдарга ортездер жардам бербейт. Мындай деформациянын өтүшкөн түрлөрүндө хирургиялык операция талап кылынышы мүмкүн. Буттардын Х-кейпилүү деформациясынан жалпак тамандык пайда болушу ыктымал.

Деформациянын белгилери

МАЙМАКТЫК

Ар 1000 баланын ичинен болжол менен үчөө бир бут кетмени (же экөө тең) маймак болуп төрөлөт. Кээде мунун себеби тукум куучулук факторго байланыштуу болот, бирок демейде мындай көрүнүштүн себеби белгисиз.

Кээде, жаңы төрөлгөн баланын бут кетмендери, бала энесинин курсагында жаткан кездеги абалынан улам, бир бирин көздөй ийрийип калыптанып калган болот.

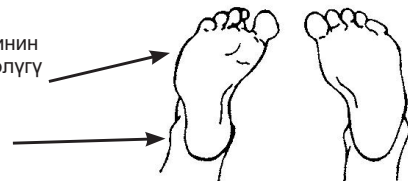

оңдоого чейинки маймактык

Эгер баланын бут кетменинин алдыңкы бөлүгү ичти көздөй ийрийип турса, мындай ийрийүү бала 2 жашка толгуча эле көп учурда өзү түздөлүп калат.

Бут кетменинин алдыңкы бөлүгү гана ийри. Анын арткы бөлүгү түз.

Бут кетменинин мындай деформациясы өзү оңолуп кетер-кетпестигин же бул атайын жардамды талап кылган анык деформация (маймактык) экенин аныктоо үчүн, бул кетменин кадимки – туура абалына келтирип көрүңүз.

Эгер бут кетменинин ийрийүүсүн түздөөгө мүмкүн болсо, анда бул **НОРМА**.

Эгер баланын бут кетменин оңой эле түздөй алсаңыз жана аны түз абалынан атүгүл карама-каршы багытында ашырып ийүү мүмкүн болсо, анда бут кетменинин сөөктөрүндө деформация жок болуш керек жана мындай ийрийүү өзү оңдолуп калышы ыктымал. Эгер бут кетменин бир аз тырмасаңыз, көп учурда бала бут кетменин кадимки туура абалына келтирет.

Эгер бут кетменин ийрийүүсү түздөлбөсө, анда бул **МАЙМАКТЫК**.

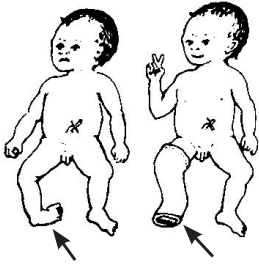
Эгер бут кетменин кадимки туура абалына келтире албасаңыз, аны кайыш менен бекем карматып же гипстөөнүн жардамы менен түздөө керек болот (60-бөлүмдү караңыз).

Маймактык белгилүү бир башка илдеттин белгиси болушу мүмкүнбү? Маймактык көп учурда өзүнчө абал түрүндө учурайт, кээде ал жүлүн чуркусунан (**жүлүндүн** өрчүүсү бузулуу, 22-бөлүмдү караңыз) улам пайда болот. Баланын омуртка тутумун жана бут кетмендеринде сезгичтик бар-жогун текшерүүнү унутпаңыз (39-бетти караңыз).

Балдардын церебралдык шалдыгынан, полиомиелиттен, артриттен же жүлүн жабыркоодон улам бара-бара маймактык калыптанышы мүмкүн.

Кээде бут кетмениндеги маймактык “алакан маймактыгы” же булчуңдар алсыздыгы менен мүнөздөлгөн башка бузулуулар жана деформациялар менен коштолуп учурайт (“Артрогрипозду” караңыз, 122-бет).

Маймактыкты оңдоо (кененирээк маалыматты 60-бөлүмдөн караңыз.)

Бала төрөлгөнүнөн бир аз убакыт өткөндөн кийин, маймак болуп калыптанып калган бут кетменин карама-каршы багытта (атүгүл түз абалынан бир аз ашыра) ийип гипсте же кайыштын жардамы менен карматуу зарыл.

Бут кетмени калыбына келгенден кийин, андан ары аны ушул түз абалында сактоо үчүн, көп учурда чоюу көнүгүүлөрүн жасап туруу талап кылынат.

Бут кетмени кайрадан ийрийип кетпеши үчүн, аны бир калыпта бекем кармоочу атайын жасалганы (эгер зарыл болсо, күнү-түнү) кийип жүрүү талап кылынат.

Андан кийин бут кетменин кадимкидей эле пайдалануу (басуу, чуркоо жана көнүгүү аткаруу) жолу аркылуу эле түз калыбында сактоо мүмкүн болот.

гипстөө ыкмасынын жардамы менен, айылдык реабилитологдор тарабынан түздөлгөн бут кетмени (PROJIMO)

Маймак бут кетмендүү балдардын болжол менен 60%ынын мындай деформациясын хирургиялык операциясыз эле, **кайыштап таңуу** же **гипстөө** жолунун ардамы менен 6–8 жуманын ичинде ийгиликтүү түздөөгө болот. **Бул ыкмалар 60-бөлүмдө сүрөттөлүп келтирген.**

Маймактыкты түздөө иш-аракеттерин бала төрөлгөндөн кийин көпкө калтырбай – эгер мүмкүн болсо, төрөлгөнүнөн үчүнчү күнү – баштоо зарыл. Анткени, жаңы төрөлгөн баланын сөөктөрү жана муундары жумшак болот. Бала төрөлгөн күндөн канчалык узаган сайын, сөөктөрүнүн ийкемдүүлүгү ошончолук азайып, алар улам катуураак боло баштайт.

Маймактыкты хирургиялык операциясыз ийгиликтүү түздөө демейде баланын өмүрүнүн биринчи жылында гана мүмкүн. Кээде, эгер деформация анчалык олуттуу болбосо, атүгүл бала 2, 3 же атүгүл 5 жашка чыкканда деле аны гипстөө ыкмасынын жардамы менен түздөсө болот. Бирок чоңоюп калган балдарда туруктуу жакшы натыйжага жетүү үчүн, көбүрөөк убакыт жана көпчүлүк учурда хирургиялык операция талап кылынат.

Кээ бир балдардын катуу деформацияланып калыптанып калган бут кетмендерине кайыштап таңуу же гипстөө ыкмалары атүгүл эрте колдонулуп баштаган күндө деле хирургиялык кийлигишүү керек болушу мүмкүн. Ошентсе да, хирургиялык операция жасатышы керек делген балдардын айрымдары айылдагы реабилитациялык борборунда **гипстөө** ыкмасынын жардамы менен бут кетмендерин түздөй алышат.

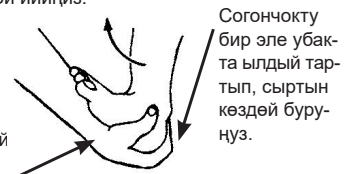
Түздөлгөн бут кетмендерин ушул калыбында сактоо

Маймактык оңдолгондон кийин, бут кетмендери такай туура абалында кармалуусун дыкат камсыз кылуу зарыл. Төмөнкү сактык чараларын аткарууга бүтүндөй үй-бүлө катышууга тийиш.

- Бала таман сөөк - жото жилик муунун бекем кармоочу атайын жасалганы жок дегенде баса баштагыча (көп учурда, 15 же 18 жашка толгончо) **күнү-түнү** кийип жүрүүсү зарыл болот.
- Бут кетменин чоюучу көнүгүүлөрдү, айрыкча бут кетмени кайрадан ийрийе баштаганынын белгилери пайда болгондо, жасоо талап кылынат. Бут кетменин ийрийүүсүн карама-каршы багытта этияттап бирок туруктуу басым менен түз абалынан **бир аз ашырып** чоюңуз. Бул көнүгүүнү күнүнө 2 же андан көп маал аткарып туруу зарыл.
- Баланын бут кетменин такай текшерип туруңуз. Бут кетмени кайрадан ийрийе баштаганынын белгилери байкалар замат, аны текшертүү үчүн, тезинен **реабилитациялык** борборго кайрылыңыз.

Бут кетменин сыртты көздөй ийиңиз.

Бут кетменин бир эле убакта көтөрүп, сырттын көздөй буруңуз.

Согончокту бир эле убакта ылдый тартып, сырттын көздөй буруңуз.

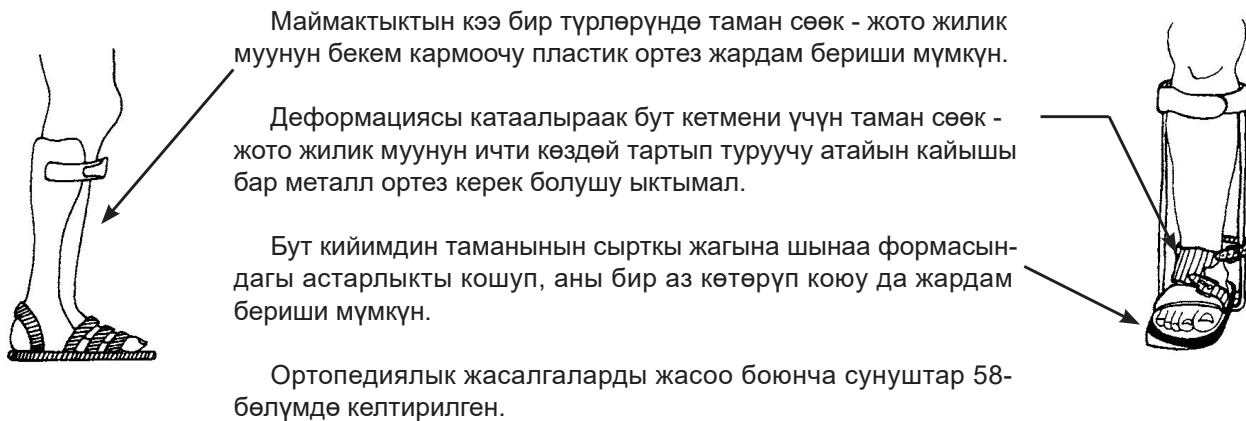
Маймактыкты оңдоо канча убакытты талап кылат?

Маймак болуп калыптанып калган бут кетменин оңдоо канчалык оор, буга канча убакыт кетет, бут кетменин бекем кармоочу ортездин канчалык узун түрү жана кандай атайын көнүгүүлөр керек – булар бир катар факторлордон көз каранды:

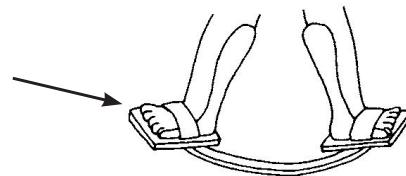
- **Маймактыктын оордугу.** Сөөктөрү демейкиден башкача калыптанып калган катуу деформацияланган бут кетменин түздөө кыйла оор.
- **Булчуңдардын тең салмаксыздыгы** бут кетмени түздөлгөндөн кийин деле аны тартып, ичти көздөй бура берет. (“Булчуңдардын күчүн текшерүү” деген бөлүктү караңыз, 30-бет.)
- Эгер эки бут кетмени тең маймак болуп калыптанып калган болсо, түздөө иш-аракеттери негизинен кыйыныраак жүрөт.
- Эркек балдардагы маймактыкка салыштырмалуу **кыздардагы** маймактыкты (сейрегирээк учураса да) оңдоо кыйыныраак болушу мүмкүн.
- Эгер **башка бузулуулар** (мисалы, “маймак алакан” же ийкемсиз тизе же чыкканак муундары) бар болсо, маймак бут кетмендерин түздөө өзгөчө оор болушу мүмкүн. Көпчүлүк учурда хирургиялык операция талап кылынат.
- **Баланын жашы канчалык жогору болсо**, анын маймак бут кетменин оңдоо ошончолук кыйыныраак болот. 2 жаштан кийин маймактыкты хирургиялык операциясыз түздөө көп учурда мүмкүн эмес болуп калат.
- **Бут кетмендеринде сезгичтиги жок** (жүлүн чуркусу) **балдарга** карата атайын сактык чаралары жана түздөө иш-аракеттерин жайыраак жүргүзүү талап кылынат. Антпесе эт оюлуу орун алышы мүмкүн (173-бетти караңыз). Эгер гипстеп таңуу ыкмасы колдонулса, мындай таңуудан күчтүү басым болбошу керек, жана аларды тез-тез алмаштырып туруу зарыл.

Эгер гипстеп баштагандан 4 жума өткөндөн кийин баланын бут кетменин абалы бир аз эле оңолсо же анда такыр өзгөрүү болбосо, же гипстөөнү үзбөй жүргүзүүгө карабастан баланын бут кетменин оңолуусу токтоп калса, бут кетменин толук түздөө үчүн, хирургиялык операция керек болушу мүмкүн.

БУТ КЕТМЕНИНИН ДЕФОРМАЦИЯСЫ ОҢДОЛГОНДОН КИЙИН КОЛДОНУЛУУЧУ ОРТОПЕДИЯЛЫК ЖАСАЛГАЛАР

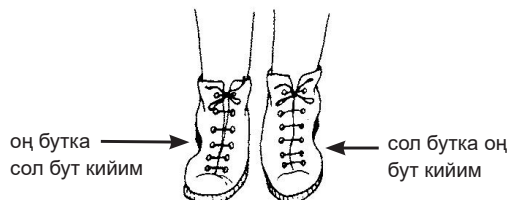
Бир жашка толо элек ымыркайлардын же бир жаштан өткөн кичинекей балдардын бут кетмендерин дого формасындагы кергичтин жардамы менен бир бирине бекитип, түнкүсүн, уйку учурунда аларды туура абалында кармап болот. Түзүлүшү эң жөнөкөй келген мындай жасалганы 539-беттен караңыз.

Негизинен бут кетменин ортоңку же алдынкы бөлүгү кайрылып калган балага

бут кийимдерин тескери кийип алуу жардам бериши мүмкүн.

ЖАЛПАК ТАМАНДЫК

Жалпак тамандыктан башка көйгөйү жок балдардын көпчүлүгүнүн, эгер маалыматы жетишсиз докторлар же ортопедиялык бут кийимдерди жасоочу ач көз усталар ата-энелерди өздөрүнө ишендирип койбосо эле, чынында эч кандай анык көйгөйү деле жок.

Ымыркайлардын көпчүлүгүнүн бут кетмендери **болук (майлуу)** келгендиктен, тамандары **жалпак** болуп көрүнүшү мүмкүн.

МАЙЛУУ ТАМАНДЫ ЖАЛПАК ТАМАНДЫК менен алмаштырып адашпаңыз!

Улуураак балдардын жана чоң кишилердин тамандарынын дого сымалданып туруусунун түрлөрү көп.

Атүгүл бул сүрөттөгүдөй жалпак тамандуу бут кетменин, эгер ал оорубаса, көйгөй катары карабай эле коюу керек. Жалпак тамандык үй-бүлөлөрдө көп учурда тукумдан тукумга өтүп учурайт. Эгер баланын бут кетмендери ата-энесинин же туугандарынын бут кетмендерине окшош келип, алар оорубаса, же бала бут кетмендерин бардык багыттарда эркин кыймылдата алса, мындай жалпак тамандыкка кабатыр болууда негиз жок.

Эгер жалпак келген тамандар оорубаса, бут кетмендеринде талашсыз алсыздыкты же алардын эркин кыймылдоосуна тоскоолдук жаратпаса, кабатыр болуунун кажети жок.

Кеч баса баштаган балдардын көпчүлүгүнүн тамандарынын дого сымалданып туруусу дээрлик жокко эсе болуп, бут кетмен булчуңдарынын күчү көбөймөйүнчө, алар жалпак абалында сакталат.

Атүгүл тамандары абдан жалпак балдарда деле, көпкө туруудан же көпкө басуудан улам, анча-мынча ооруксунуудан же ыңгайсыздыктан сырткары бузулуу дээрлик пайда болбойт. **Демейде жалпак тамандык шалдыктан же мээ жабыркоодон улам пайда болгондо гана олуттуу көйгөйгө айланат.** Мисалы, полиомиелиттен жабыркап калган, церебралдык шалдыгы же жүлүн чуркусу бар балдардын айрымдарында так ушундай болот. Мындан тышкары, **Даун синдрому** менен ооруган балдардын тамандары кээде жалпак болуп калыптанып калат. Андан бут кетмендери оорушу же аларда ыңгайсыздык пайда болушу мүмкүн.

БЦШ

ТАМАНДАР ЖАЛПАКПЫ?

**ЖЫЛАҢАЙЛАК БАСКЫЛА!
КУМДА ЖҮГҮРГҮЛӨ!
СЕКИРТИКЧИ МЕНЕН СЕКИРГИЛЕ!**

БУЛАР АТАЙЫН БУТ КИЙИМ МЕНЕН
ЖҮРҮҮГӨ САЛЫШТЫРМАЛУУ КЫЙЛА
КӨНҮЛДҮҮРӨӨК (ЖАНА НЕГИЗИНЕН
КӨБҮРӨӨК ЖАРДАМ БЕРЕТ).

Жалпак тамандыкты оңдоо

Жалпак тамандыктан башка көйгөйү жок балага жардам берүүнүн эң мыкты жолу аны **жылаңайлак бастыруу** болушу мүмкүн. Кумдуу же тегиз эмес жерде жылаңайлак басуудан бут кетмендери бекемделип, тамандар нормадагыдай дого сымалданып калыптанат. Буттардын учтарына туруп басуу, секирткич менен секирүү жана майда буюмдарды бут манжалары менен чогултуу сыяктуу кыймыл аракеттер да жардам бериши мүмкүн.

Нематода куртту тараган жерлерде жылаңайлак басууга балага **УРУКСАТ БЕРБЕҢИЗ.**

ЭСКЕРТҮҮ! Жалпак тамандыкты оңдоо үчүн, көпчүлүк учурда атайын көнүгүүлөрдү аткаруу, бут кетменин жерге туура койгонду үйрөнүү, атайын бут кийимди, таканын астына бекитилүүчү шынаа сымал жасалгаларды жана бут кийимдин ичине салынуучу жасалгаларды (супинаторлорду жана ортопедиялык батектерди) пайдалануу сунуш кылынат. Бирок акыркы изилдөөлөр боюнча, демейде **булардын бири да жардам бербейт** экен. Тамандын дого сымалданып туруусун тирөө үчүн колдонулуучу батектерден улам, тескерисинче, тамандын мындай ийилип туруусу бекем болбой калышы мүмкүн. Негизи, батектерди бала бут кетмендери ооруганына арызданганда же полиомиелиттен, церебралдык шалдыктан же Даун синдромуна оор формадагы жалпак тамандык пайда болгондо колдонуп көрүү керек.

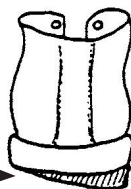
БЦШ

ЭСКЕРТҮҮ! ДЕМЕЙДЕ БУЛ ЫКМА ЭФФЕКТИВДҮҮ ЭМЕС.

Айрым адистер бут кетменин таман сөөк - жото жилик муун бөлүгүнүн сүрөттө көрсөтүлгөндөй жантаюусун

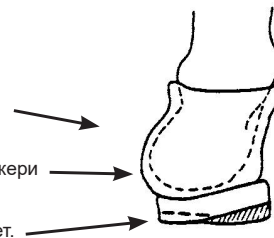
бут кийимдин такасынын астына мындай шынаа сымал жасалганы бекитүү жолу менен түздөөгө аракет кылышат.

Бирок мындан бут кетмени түздөлбөй эле, көп учурда согончок капталына жылып кетип, деформация, тескерисинче, күчөйт.

Бут кийимдин бул жери чоюлуп кетет.

Бул бөлүгү жешилет.

ОРТОПЕДИЯЛЫК БАТЕКТЕР ЖАНА БУТ КЕТМЕНИН ТИРӨӨЧҮ БАШКА ЖАСАЛГАЛАР

Полиомиелиттен, церебралдык шалдыктан же Даун синдромунан улам тамандары жалпак болуп калыптанып калган балдардын кээ бирлерине ортопедиялык батекартер же бут кетменин тирөөчү буларга окшогон башка жасалгалар жардам бериши мүмкүн, бирок калгандарына жардам бербейт. Ар бир баланын муктаждыктары дыкат каралууга тийиш. Эгер ортопедиялык батекарти 2 жума колдонуп көргөндөн кийин баланын басуусу оорлоп кетсе, батекартин формасын алмаштырып көрүңүз же аны колдонууну такыр токтотуңуз.

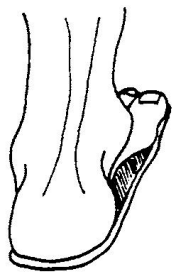
Батекарти биротоло жасоодон мурун, картон кагаздын, жыгачтын же буларга окшогон башка материалдын бөлүгүн батекарти формасына келтирип, аны баланын таманынын астына салып тууралап көрүңүз. Жоондугу түрдүү батекартерди коюп көрүп, кайсынысы баарынан жакшы туура келерин издеңиз. **Баланын согончогу бутунун калган бөлүгү менен бир сызыкты түзүүсүн камсыз кылыңыз.**

Батекарти даяр болгондо, баланы адегенде батекартин өзүнө эле тургузуп, андан кийин батекарти бут кийиминин ичине салып текшерип көрүңүз. Бала ары-бери басып көрсүн – ага көңүл буруңуз. Батекарти салып алып баскан кандай сезилерин баладан сураштырыңыз. Эгер баары жакшы болсо, 2 жумадан кийин аны кайра текшериниз.

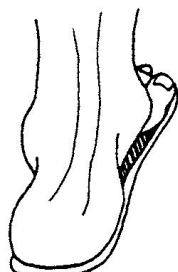
Ортопедиялык батекарти – тамандын дого сымалданып туруусун тирөө үчүн, бут кийимдин ичине салынуучу бекарти астарлык.

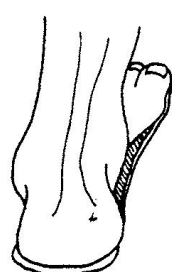
Мындай батекарти булгаарыдан, майда тешиктүү резинкеден же автоунаанын деңгөлөгүнүн кесиминен жасоого болот. Болгону анын формасын бут кетменин балага ыңгайлуу нукта тиреп тургандай кылып коюу керек.

ТУУРА, анткени согончок буттун калган бөлүгү менен бир сызыкты түзүп турат.

ӨТӨ ЭЛЕ ЖАПЫЗ: согончок сыртты көздөй кайрылып турат. Батекарти жоонураак болушу керек.

ӨТӨ ЭЛЕ БИЙИК: согончок ички көздөй кайрылып турат. Батекарти өтө эле жоон болушу ыктымал.

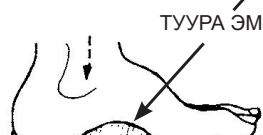
ЭСКЕРТҮҮ! Кызыл ашыгынын айланасындагы байламталары бекарти эмес жана таманынын дого сымалдануусу жапыз болгон адам үчүн батекарти колдонуу кээде мүмкүн эмес болот, анткени ал басканда, таман сөөк - жото жилик мууну сыртты көздөй кайрылып калат. Балким ал мууну буралып калбашы үчүн ушинтип басканды үйрөнүп алган. Ортопедиялык батекарти колдонуудан мындай көйгөйү бар адамдын басуусу ого бетер кыйындашы мүмкүн же ал бут кетменин түз абалында бекарти кармоочу ортезди колдонууга аргасыз болушу ыктымал.

МААНИЛҮҮ: Батекартин эң жоон бөлүгү, сүрөттө көрсөтүлгөндөй, кызыл ашыктын так астына (согончоктун алдынкы бөлүгүнө) туура келүүсү зарыл.

Дөмпөйүп турган жери, сүрөттөгүдөй болуп, тамандын ортосуна туура **көлбөөгө** тийиш, анткени мындай жагдайда, деформация оңдолбой эле, тескерисинче, күчөшү мүмкүн.

ТУУРА

ТУУРА ЭМЕС

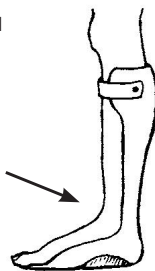
ЭСКЕРТҮҮ: Атайын дүкөндөрдө сатылуучу ортопедиялык батекартердин, атүгүл ортопедиялык бут кийимдердин, таман отуруучу бетиндеги жаа догосундай дөмпөйүп турган бөлүктөрү туура эмес жерде болушу мүмкүн. Муну кылдат текшериниз. Эгер так ушундай болсо, мындай батекарти колдонбоңуз. Мындан тышкары, бут кийим абдан кенен болбоого тийиш, анткени согончок бир капталына жылып кетиши мүмкүн.

Эгер шалдыктан баланын таманы жалпак же өтө эле бошоң болсо, көп учурда жалгыз ортопедиялык батекарти гана жетишсиз. Балага бут кетменин, сүрөттө көрсөтүлгөндөй, бекарти кармоочу пластик жасалга керек болушу мүмкүн,

Бул жеринин ички бети дөмпөйүп турат.

же бут кетменин жана таман сөөк - жото жилик муунун бирдей бекарти кармоочу ортез керек болушу мүмкүн.

Дененин бөлүктөрүн бир калыпта бекарти кармоочу пластик жасалгаларды даярдоо боюнча нускамалар 58-бөлүмдө келтирилген.

Бут кийимди ыңгайлап өзгөртүүнүн жардам берүүчү анык бир гана жолу бар дегендик чоң жаңылыштык деле болбойт. Бут кийимдин согончок бөлүгүнүн ички жагына металлдан кичинекей така бекитип койсо, бут кийим текши эмес жешилүүсүнө жол бербейт жана бут кетмени оорушунан сакташы мүмкүн.

